

USNESENÍ

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Aleše Sabola a soudců Mgr. Martina Lachmanna a Mgr. Bc. Jana Ferneckého ve věci

žalobce: **Mgr. F. Š.**, nar. XXX
bytem XXX
adresa pro doručování XXX
XXX

proti
žalované: **Vězeňská služba České republiky**
sídlem Soudní 1672/1a, 140 00 Praha 4 - Pankrác

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalované ze dne 8. 12. 2021,
o návrhu na nařízení předběžného opatření,

takto:

- I. Žaloba se o d m í t á .
- II. Návrh na nařízení předběžného opatření se o d m í t á .
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobce se podanou žalobou domáhá ochrany před nezákonným zásahem spočívajícím ve změně provádění srážek vězněných osob v systému VIS EKV od 1. 1. 2022 v návaznosti na rozsudek MS Praha, kdy listina s tímto sdělením měla být vyvěšena na veřejných místech ve Věznici Plzeň dne 8. 12. 2021 (dále jen „sdělení“). Z textu sdělení má vyplývat, že polovina finančních prostředků se použije pro úhradu pohledávek ve smyslu § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o výkonu trestu odnětí svobody“), a druhá polovina se použije na úhradu pohledávek na základě exekučního příkazu z doručených peněz do věznice na ostatní pohledávky neuvedené v § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody, například na výživné, ostatní cizí věřitele, apod. Sdělení pak má upřesňovat podstatné změny oproti současnému stavu, když uvádí, že v případě, že odsouzená osoba bude mít v evidenci pohledávky podle § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody a ostatní pohledávky (neuvedené v tomto ustanovení), odsouzenému z doručených peněz nebude umožněn nákup ve vězeňské prodejně, tj. z doručených peněz mu nezůstane žádná částka.
2. Žalobce uvedl, že je poživatelem invalidního důchodu z titulu přiznané invalidity I. stupně, na osobní účet ve Věznici Plzeň je mu připisována v pravidelných termínech příslušná platba dávky. Žalobce poukázal na charakter dávek důchodového zabezpečení, které z hlediska daňové exekuce představují příjem, postavený na stejnou úroveň jako mzda, což § 278 zákona č. 99/1963 Sb., občanského soudního řádu, ve znění pozdějších předpisů,

Shodu s prvopisem potvrzuje T. V.

chrání institutem tzv. nezabavitelné částky, proto prováděním exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky nemůže sloužit k obcházení ustanovení o nezabavitelné částce, jež se uplatňuje u daňové exekuce, prováděné srážkami ze mzdy. Pokud tak dochází k postihu tzv. jiného příjmu v rozsahu nezabavitelné částky, představuje to vždy nezákonný zásah do práv i porušování právních předpisů, zejména § 187 a násl. zákona č. 280/2009 Sb., daňového řádu, ve znění pozdějších předpisů, kdy navíc osoby ve VTOS nejsou podle nařízení vlády č. 595/2006 Sb., o životním a existenčním minimu, z osobní působnosti vyloučeny.

3. Podle žalobce je tak protiprávním postupem, pokud žalovaná zcela v rozporu s § 23 a násl. zákona o výkonu trestu odnětí svobody využije polovinu peněžních prostředků na úhradu ostatních pohledávek, aniž by respektovala právo žalobce používat tuto část finančních prostředků na úhradu za poskytnuté zdravotní služby neuhrazené z veřejného zdravotního pojištění a na nákup potravin a věcí osobní potřeby. Ačkoliv žalované nepřísluší zkoumat, z jakého zdroje pocházejí peněžní prostředky zaslané vězněné osobě (tuto povinnost má pouze správce daně), je přesto povinna postupovat v souladu se zákony a v jejich mezích. Z tohoto důvodu uvedené sdělení představuje nezákonný zásah do práva žalobce na ochranu vlastnického práva dle čl. 11 odst. 1 Listiny základních práv a svobod včetně zásahu do práva pokojně užívat majetek ve smyslu čl. 1 Dodatkového protokolu k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod. Žalobce byl proto zasažen tímto rozhodnutím žalované na svých ústavně zaručených základních právech, a to rozhodnutím potažmo jiným zásahem orgánu veřejné moci, dotýkajícím se ústavnosti postupu orgánů veřejné moci, tj. správce daně, ostatních subjektů exekučního práva a navazujícího postupu žalované při realizaci daňové či jiné exekuce příkázáním jiné peněžité pohledávky vůči osobám ve VTOS.
4. Žalobce se domáhal rovněž vydání předběžného opatření, kterým by soud do doby rozhodnutí ve věci „pozastavil platnost a účinnost“ jím označeného rozhodnutí (oznámení) žalované ze dne 8. 12. 2021.
5. Podle § 25 odst. 4 zákona o výkonu trestu odnětí svobody *neuhradí-li odsouzený rozsudkem stanovenou škodu nebo nemajetkovou újmu způsobenou trestným činem, pro který se nachází ve výkonu trestu, pohledávky spojené s trestním řízením, pohledávky vzniklé v souvislosti s poskytnutím nebo zajištěním zdravotních služeb a úhrady regulačních poplatků a doplateků nad rámec veřejného zdravotního pojištění, soudní a správní poplatky a škodu nebo nemajetkovou újmu, kterou způsobil Vězeňské službě během výkonu trestu, může k úhradě za poskytnuté zdravotní služby nebrazené z veřejného zdravotního pojištění a nákupu podle § 23 použít pouze polovinu peněžních prostředků podle odstavce 1 věty první a zbývající část peněžních prostředků může použít jen na úhradu těchto pohledávek; to neplatí pro peníze výslovně zaslané na úhradu nákladů uvedených v odstavci 1 větě třetí a čtvrté.*
6. Podle § 82 s. ř. s. *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen "zásah") správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*
7. Soudní judikatura definovala pětici kumulativních podmínek, které je pro poskytnutí ochrany podle § 82 a násl. s. ř. s. nezbytné splnit: žalobce musí být přímo (1. podmínka) zkrácen na svých právech (2. podmínka) nezákonným (3. podmínka) zásahem správního

orgánu v širším smyslu, který není rozhodnutím (4. podmínka), a byl zaměřen přímo proti němu, nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo (5. podmínka). Není-li byt' jediná z uvedených podmínek splněna, nelze ochranu podle § 82 a násl. s. ř. s. poskytnout (viz rozsudek NSS sp. zn. 2 Aps 1/2005-65).

8. K tomu ovšem soud dodává, že judikaturou správních soudů bylo současně dovozeno, že aktivní žalobní legitimace bude dána vždy tehdy, pokud s ohledem na tvrzení žalobce není možné zjevně a jednoznačně konstatovat, že k zásahu do jeho právní sféry v žádném případě dojít nemohlo (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2008, sp. zn. 8 As 47/2005, publ. pod č. 1764/2009 Sb. NSS).
9. Soud se primárně zabýval otázkou, zda byl tvrzeným nezákonným zásahem žalobce zkrácen na svých právech. K tomu soud uvádí, že otázkou zkrácení práv se opakovaně zabýval Nejvyšší správní soud, a to zejména v souvislosti s výkladem § 65 odst. 1 s. ř. s. zakotvujícím aktivní legitimaci v řízení o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu. Není ovšem žádného důvodu tyto závěry neaplikovat i na žalobu zásahovou, jelikož se jedná o výklad totožného pojmu (zkrácení na právech) a jelikož oba typy žalob od sebe odlišují jiné znaky (formálnost versus fakticita činnosti správních orgánů). Konstantní judikatura pak v této souvislosti nestaví na požadavku enumerativního přístupu a „hledání“ dotčeného práva či povinnosti žalobce: pro aktivní legitimaci postačuje skutkově podložené tvrzení, že zásah správního orgánu se negativně projevil v právní sféře žalobce (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 3. 2005, sp. zn. 6 A 25/2002, publ. pod č. 906/2006 Sb. NSS). Aktivní žalobní legitimace bude dána vždy tehdy, pokud s ohledem na tvrzení žalobce není možné zjevně a jednoznačně konstatovat, že k zásahu do jeho právní sféry v žádném případě dojít nemohlo (usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 10. 2008, sp. zn. 8 As 47/2005, publ. pod č. 1764/2009 Sb. NSS).
10. Tyto závěry je potřeba vztáhnout i na projednávanou věc. Nelze mít za to, že by samotné sdělení žalovaného o změně praxe (v důsledku soudní judikatury) úhrady pohledávek ve smyslu § 25 odst. 4 zákona č. 169/1999 Sb., jímž žalovaný osoby vykonávající trest odnětí svobody informoval o tom, jak bude do budoucna nakládáno s penězi jim doručenými na účet v případě, kdy mají neuhrazené pohledávky, fakticky zasáhlo do právní sféry žalobce. Takový stav nastane případně až v situaci, kdy bude podle nově sdělené praxe žalovaného vůči žalobci skutečně postupováno, tedy v okamžik, kdy žalobce v důsledku postupu žalovaného nebude moci disponovat s jemu zaslanými penězi, respektive je použit k nákupu potravin a věcí osobní potřeby či k úhradě nadstandardní zdravotní péče. Situace žalobce se dosud nijak nezměnila, není ani postaveno najisto, že vůči žalobci bude skutečně ve smyslu nově definované praxe postupováno.
11. Na základě výše uvedených závěrů soud konstatuje, že pouhým oznámením změny praxe nebylo proti žalobci nijak zasaženo (zásah v užším smyslu), nešlo ani o pokyn či donucení správního orgánu, respektive je zjevné a nepochybné, že z povahy věci o (nezákonný) zásah jít nemůže.
12. Soud z výše uvedených důvodů žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro neodstranitelný nedostatek podmínky řízení spočívající v přípustitelném (plausibilním) tvrzení nezákonného zásahu (viz rozsudek rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 11. 2017, č. j. 7 As 155/2015-160, a na související rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2019, č. j. 7 As 44/2019-21, a ze dne 26. 2. 2020, č. j. 7 As 320/2019-26).

13. Návrh na vydání předběžného opatření kvůli své akcesorické povaze sdílí osud samotné žaloby. Z toho důvodu městský soud vedle rozhodnutí o odmítnutí žaloby současně rozhodl také o odmítnutí návrhu na vydání předběžného opatření (výrok II.).
14. Soud žalobu odmítl podle § 46 odst. 1 písm. a) s. ř. s. pro nedostatek podmínky řízení. Proto již soud nerozhodoval o návrhu na ustanovení advokáta nebo osvobození od soudních poplatků, protože za této situace oba návrhy postrádají smysl.
15. Výrok o nákladech řízení se opírá o § 60 odst. 3 větu první s. ř. s., podle něhož nemá žádný z účastníků právo na náhradu nákladů řízení, bylo-li řízení zastaveno nebo žaloba odmítnuta.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

V Praze dne 21. prosince 2021

Mgr. Aleš Sabol v. r.
předseda senátu